

Liikenne- ja viestintäministeriön lausunto puolustusministeriölle työryhmän mietinnöstä koskien luonnosta hallituksen esitykseksi eduskunnalle eräiden kiinteistönhankintojen luvanvaraisuudesta annetun lain muuttamisesta (VN/30610/2023)

Puolustusministeriö on pyytänyt lausuntoa työryhmän hallituksen esityksen muotoon laatimasta mietinnöstä, jossa tarkastellaan mahdollisuuksia rajoittaa tiettyjen EU- ja ETA-valtioiden ulkopuolisten kansalaisten ja yhteisöjen kiinteistönhankintaa Suomessa. Mietintö sisältää ehdotusluonnokset eräiden kiinteistönhankintojen luvanvaraisuudesta annetun lain (470/2019) muuttamisesta. Liikenne- ja viestintäministeriö ei osallistunut työryhmän työhön.

Ehdotusten tavoitteena on turvata Suomen kansallista turvallisuutta rajoittamalla sellaisten EU- ja ETA-valtioiden ulkopuolisten kansalaisten ja yhteisöjen kiinteistönhankintaa Suomessa, joiden kansalaisuus- tai kotipaikkavaltion Euroopan unioni on päätöksessään todennut loukanneen toisen valtion alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä ja lisäksi tämän valtion arvioidaan voivan aiheuttaa uhkaa Suomen kansalliselle turvallisuudelle. Työryhmän mukaan tällä pyritään muuttuneessa turvallisuustilanteessa aiempaa paremmin estämään kiinteistöjen avulla mahdollisesti tapahtuva vihamielinen laaja-alainen vaikuttaminen Suomessa, samalla perusoikeuksia kunnioittaen. Puolustusministeriö on pyytänyt antamaan lausunnot vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön viimeistään 25.10.2024.

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää mahdollisuudesta osallistua asian valmisteluun ja esittää seuraavan lausunnon:

Liikenne- ja viestintäministeriön näkemyksen mukaan työryhmän mietintö kuvaa laajasti EU- ja ETA-valtioiden ulkopuolisten valtioiden kansalaisten tai siellä kotipaikkaansa pitävien yhteisöjen kiinteistönhankintaan Suomessa liittyviä näkökulmia ja turvallisuusriskejä. Muistio on kokonaisuudessaan kattava ja huomioi ministeriön näkemyksen mukaan hyvin myös ehdotuksiin liittyvät perus- ja ihmisoikeusnäkökulmat.

Ennakollisen puuttumisen laajentaminen mietinnössä kuvatulla tavalla voisi liikenne- ja viestintäministeriön näkemyksen mukaan olla yksi keino vähentää riskejä, joita liittyy EU- ja ETA-valtioiden ulkopuolisten toimijoiden kiinteistönhankintaan Suomessa. Ehdotusten vaikuttavuutta lisäisi se, että samalla vähennettäisiin riskejä ja tilanteita, joissa uhka syntyy kiinteistön hankinnan ja luvan saamisen jälkeen. Uhka voi muodostua pitkänkin ajan kuluttua kiinteistön hankinnan jälkeen ja jälkikäteinen puuttuminen esimerkiksi lunastuksen kautta on nykyisellään melko raskas, kallis ja aikaa vievä prosessi, jossa myös puututaan mietinnössä ehdotettua sääntelyä voimakkaammin kiinteistön omistajan omaisuuden suojaan. Mietinnön ehdotukset täydentäisivät kiinteistön omistuksen valvontajärjestelmää, mutta liikenne- ja viestintäministeriö korostaa tarvetta arvioida ulkomaalaisten toimijoiden kiinteistönhankintaan liittyvää lainsäädäntöä myös laajempänä kokonaisuutena niin, että mahdollistetaan tehokas uhkiin puuttuminen koko kiinteistönhankinnan ja omistuksen elinkaaren ajan. Samalla tulee huolellisesti arvioida eri vaihtoehtoihin liittyvät riskit.

Mietinnössä nostetaan perustellusti esiin riskit, joita ehdotetuilla lainsäädännön muutoksilla voisi olla, kuten bulvaanien käytön lisääntyminen, todellisten hankintamotiivien ja rahoituslähteiden lisääntyvä peittäminen, kiinteistönhankintoihin liittyvän tilannekuvan heikentyminen ja valvonnan vaikeutumisesta johtuva resurssitarpeiden lisääntyminen. Nykytiedon valossa yleinen turvallisuustilanne on heikentynyt pitkäkestoisesti, joten on hyvin todennäköistä, että Suomeen tulee jatkossakin kohdistumaan muun muassa monimuotoista hybridi-vaikuttamista, jolla haetaan

uusia keinoja yhteiskuntaan ja kansalliseen turvallisuuteen vaikuttamiseen. Tästä on liikenne- ja viestintäministeriön tietojen mukaan jo olemassa selviä viitteitä usealla hallinnonalalla. Kiinteistönhankinnat voivat olla keskeinen väline tässä vaikuttamistyössä, joten on tärkeää seurata tarkoin tilanteen ja lainsäädännön vaikuttavuuden kehittymistä, varmistaa viranomaisten riittävät valvontaresurssit, yhteistyö ja tiedonkulku yksityisten toimijoiden kanssa sekä kehittää laadukkaan tilannekuvan ja kokonaisarviointin pohjalta lainsäädäntöä vastaamaan uusia vaikuttamismuotoja ja uhkia.

Liikenne- ja viestintäministeriö korostaa erityisesti oikea-aikaisen ja kattavan tilannekuvan tärkeyttä, koska se on ulkomaisten toimijoiden kiinteistönhankintaan liittyvässä valvonnassa ja laajemminkin kansalliseen turvallisuuteen liittyvien uhkien torjunnassa välttämätön. Ministeriön näkemyksen mukaan kiinteistön omistuksen valvontajärjestelmä on nykyisin sikäli toimiva, että puolustusministeriöllä on asianmukainen tilannekuva ja kiinteistönhankintojen määrän vähennyttä myös riittävät resurssit Venäjän kansalaisten ja venäläisten yhteisöjen kiinteistönhankintojen tehokkaaseen lupavalvontaan.

Jaamme mietinnössä esitetyn huolen ehdotettujen lainsäädäntömuutosten mahdollisista kielteisistä vaikutuksista tilannekuvaan ja sitä kautta valvonnan tehokkuuteen. On syytä huomioida, ettei mietinnön ehdotusten käyttöönotto lopettaisi kokonaan myöskään laitonta hyökkäyssotaa käyvän valtion kansalaisten tai muiden toimijoiden kiinteistöankintoja Suomessa, joten olisi hyvin todennäköistä, että valvonta vaikeutuisi bulvaanien käytön ja erilaisten muiden rahoitukseen, todelliseen omistukseen ja kiinteistön käyttötarkoitukseen liittyvien peittelytoimenpiteiden lisääntymisen vuoksi.

Liikenne- ja viestintäministeriön näkemyksen mukaan työryhmän toimeksiannon ja ehdotusten tavoite on erittäin perusteltu, ehdotuksilla olisi kiistatta myös myönteisiä vaikutuksia ja ehdotukset on huolellisesti valmisteltu, mutta pitäisimme lisäksi perusteltuna harkita jatkovalmistelua, jossa ministeriöiden ja keskeisten viranomaisten yhteistyössä arvioitaisiin laajemmin kiinteistön omistuksen valvontajärjestelmän tehostamista ja siihen liittyvien riskien vähentämistä.

Liikenne- ja viestintäministeriö korostaa laaja-alaisen ja tehokkaan yhteistyön välttämättömyyttä kiinteistön omistuksen valvontajärjestelmän kehittämisessä. Koemme myös tärkeäksi osallistua tiivistä sekä valvontaan että sitä koskevan sääntelyn kehittämiseen. Kriittinen liikenne- ja viestintäinfrastruktuuri on keskeisessä roolissa paitsi sujuvan ja turvallisen arjen mahdollistajana, myös kansallisen turvallisuuden sekä häiriö- ja poikkeusolojen hallinnan näkökulmasta. On keskeistä, että tähän infrastruktuuriin kohdistuvista mahdollisista uhkista saadaan riittävän ajoissa tieto ja riskejä voidaan yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa vähentää esimerkiksi kiinteistönhankintaan liittyvien toimenpiteiden kautta.

Kansliapäällikkö

Minna Kivimäki

Hallitusneuvos

Janne Mänttari

VN/30610/2023-LVM-24

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: